

บทที่ 6

สรุปและข้อเสนอแนะ

การศึกษาในเรื่อง "ผลกระทบจากร้านค้าปลีกขนาดใหญ่ที่มีต่อสภาพแวดล้อมชุมชน : กรณีศึกษาย่านบางกะปิ กรุงเทพมหานคร" นั้นมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการพัฒนา ปัญหา และผลกระทบจากรุจกิจค้าปลีกขนาดใหญ่ที่มีต่อสภาพแวดล้อมชุมชนในย่านบางกะปิ รวมทั้งเพื่อเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหาต่างๆ เพื่อเป็นการช่วยลดผลกระทบที่จะเกิดขึ้นตามมาและเป็นแนวทางในการศึกษาให้กับพื้นที่อื่นๆที่กำลังจะประสบกับปัญหาเช่นเดียวกันต่อไป

สำหรับการศึกษาในครั้งนี้ นั้น ทำโดยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมายทั้ง 2 กลุ่ม โดยใช้แบบสอบถามจำนวน 445 ชุด คือ

- กลุ่มผู้บริโภคที่เข้ามาใช้บริการร้านค้าปลีก ขนาดใหญ่ย่านบางกะปิทั้ง 3 แห่ง คือ เทสโก้-โลตัส สาขาบางกะปิ แมคโคร สาขาลาดพร้าว และบิ๊กซี สาขาลาดพร้าวทั้งหมด จำนวน 395 คน
- กลุ่มผู้ประกอบการร้านค้าปลีกขนาดเล็กจำนวน 50 ร้าน

จากนั้นได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC+ ซึ่งค่าสถิติที่ใช้ส่วนใหญ่จะประกอบด้วย ค่าอัตราส่วนร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าต่ำสุด-ค่าสูงสุด ค่าแจกแจงความถี่ ซึ่งในส่วนแรกของการศึกษาจะกล่าวถึงข้อมูลพื้นฐานในด้านต่างๆของการศึกษา ต่อมาเป็นการศึกษาถึงรายละเอียดเกี่ยวกับร้านค้าปลีกขนาดใหญ่และผลกระทบต่างๆที่เกิดขึ้นและในส่วนสุดท้ายจะกล่าวถึงบทสรุปและข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาเหล่านี้ ซึ่งผลการศึกษาในครั้งนี้สามารถสรุปได้ดังนี้

6.1 สรุปบทบาทและพัฒนาร้านค้าปลีกขนาดใหญ่ในย่านบางกะปิ

จากการขยายตัวอย่างรวดเร็วของธุรกิจค้าปลีกขนาดใหญ่ในประเทศไทย ทำให้มีการขยายสาขาของแต่ละรายนั้นออกไปเป็นวงกว้าง จากแต่เดิมที่เคยมีทำเลส่วนใหญ่อยู่ในพื้นที่ศูนย์กลางเมือง ปัจจุบันได้มีการแผ่ขยายออกไปสู่พื้นที่นอกเมืองมากขึ้น ซึ่งส่วนหนึ่งเนื่องมาจาก

กระแสของการขยายตัวของเมือง ที่ผู้คนย้ายออกไปสู่ชานเมืองมากขึ้นเพื่อหลีกเลี่ยงความแออัด ทำให้พื้นที่ชานเมืองนั้นมีความสะดวกสบายเพิ่มขึ้น มีสาธารณูปโภคและสาธารณูปการครบครัน เส้นทางการคมนาคมมีความสะดวกสบายทำให้ร้านค้าปลีกขนาดใหญ่นั้นได้เพิ่มสาขาตามออกไปสู่พื้นที่ชานเมือง เพื่อชิงส่วนแบ่งทางการค้าให้ได้มากที่สุด ซึ่งจะเห็นได้ว่าปัจจุบันร้านค้าปลีกขนาดใหญ่ได้เข้ามามีบทบาทเป็นอย่างมากกับชีวิตประจำวันของคนไทย เนื่องจากในปัจจุบันผู้บริโภคโดยส่วนใหญ่ได้รับผลกระทบจากวิกฤตการณ์การเงิน ส่งผลให้พฤติกรรมการซื้อสินค้าของผู้บริโภคมีความรอบคอบมากขึ้น โดยส่วนใหญ่จะยึดหลักความสะดวกสบาย ประหยัดเงินและเวลา มากขึ้น ซึ่งร้านค้าปลีกขนาดใหญ่สามารถจับแนวทางการดำเนินชีวิตของคนสมัยใหม่นี้ จึงทำให้ร้านค้าปลีกขนาดใหญ่เป็นที่นิยมอย่างรวดเร็ว ซึ่งผลที่ตามมาทำให้หลายฝ่ายเกิดความกังวลเกี่ยวกับผลกระทบที่เกิดขึ้นหลังจากการที่มีร้านค้าปลีกขนาดใหญ่ในจำนวนมากจนเกินไป ซึ่งการปล่อยให้มีส่วนประกอบร้านค้าปลีกขนาดใหญ่จำนวนมากเข้ามาในตลาดย่อมส่งผลกระทบต่อไม่เพียงแต่ทำให้ร้านค้าปลีกรายย่อยนั้นต้องประสบกับปัญหาขาดทุนและยังส่งผลกระทบต่อเชิงสังคมอย่างเลี่ยงไม่ได้ ทั้งในกลุ่มรายย่อยเอง และประชาชน ซึ่งถ้าหากยังไม่มีการดำเนินการใดๆ เพื่อเป็นการควบคุมและแก้ไข อาจจะทำให้เกิดวิกฤตการณ์ที่เป็นปัญหาที่ยากต่อการแก้ไขได้

พื้นที่ย่านบางกะปินั้นเป็นอีกพื้นที่หนึ่งที่ร้านค้าปลีกขนาดใหญ่ได้ขยายสาขาเข้ามาเป็นจำนวนมาก โดยจะพบได้ว่าพื้นที่ในเขตบางกะปิ จะมีร้านค้าปลีกขนาดใหญ่อยู่ในพื้นที่มากที่สุดถึง 6 แห่ง และกำลังประสบกับปัญหาในหลายๆด้านที่มาจากร้านค้าปลีกขนาดใหญ่ที่ได้เข้ามาดำเนินการ โดยจากศักยภาพของพื้นที่นั้นจะเห็นได้ว่าย่านบางกะปิเป็นพื้นที่ที่เป็นที่หมายตาสำหรับนักลงทุนเป็นอย่างมากและเมื่อนำแนวความคิดของ Pintel และ Diamond ที่กล่าวไว้ว่าธุรกิจค้าปลีกจะประสบความสำเร็จได้นั้นปัจจัยสำคัญจะขึ้นอยู่กับทำเลที่ตั้ง ก็จะพบว่าย่านบางกะปิมีความได้เปรียบทางด้านพื้นที่ที่เหมาะสมที่จะเป็นแหล่งที่ตั้งร้านค้าปลีกในหลายๆด้าน ซึ่งมีความคล้ายคลึงกับที่ Pintel และ Diamond ได้กล่าวไว้ โดยปัจจัยที่ทำให้ย่านบางกะปินั้นเป็นทำเลที่เหมาะสมของการตั้งร้านค้าปลีกขนาดใหญ่สามารถแบ่งได้ดังรายละเอียด ดังนี้

ด้านกายภาพ

- ความสะดวกในการเข้าถึง ย่านบางกะปิมีความสะดวกทางด้านคมนาคมทั้งทางบกและทางน้ำ ทางบกอยู่ในบริเวณจุดตัดของถนนสายหลักทั้ง 6 สาย คือ ถนนรามคำแหง ถนนศรีนครินทร์ ถนนลาดพร้าว ถนนนวมินทร์(สุขาภิบาล 1), ถนนเสรีไทย

(สุขาภิบาล2), ถนนรามคำแหง(สุขาภิบาล 3) จึงมีระบบขนส่งมวลชนผ่านหลายสาย ส่วนการคมนาคมขนส่งทางน้ำสามารถเชื่อมต่อกับพื้นที่ชั้นในได้โดยเรือด่วนทางคลองแสนแสบ จากเส้นทางการขนส่งทั้งทางบกและทางน้ำที่กล่าวมานี้จึงทำให้ย่านบางกะปิเป็นพื้นที่ที่สะดวกต่อการเข้าถึงสูง ซึ่งเป็นผลดีต่อผู้ประกอบการในการดึงดูดลูกค้าให้เข้ามาใช้บริการในพื้นที่

- มีระบบสาธารณูปโภคที่จำเป็น ได้แก่ ถนน ไฟฟ้า โทรคมนาคม การขนส่ง ฯลฯ สามารถรองรับกิจกรรมขนาดใหญ่ได้
- ประเภทที่ดินบริเวณข้างเคียง เป็นการใช้ที่ดินประเภทพาณิชยกรรมเนื่องจากเป็นพื้นที่ที่อยู่ใกล้กับตลาดบางกะปิ ตลาดแอปเปิ้ลแลนด์ ทำให้เกิดการส่งเสริมซึ่งกันและกันโดยทั่วไปแล้วผู้ประกอบการจะเลือกที่ตั้งร้านค้าอยู่ในบริเวณที่มีการใช้ที่ดินที่จะส่งเสริมหรือเอื้อโอกาสทางการค้าซึ่งกันและกัน
- จากการที่พื้นที่ย่านบางกะปิเป็นเขตต่อเมือง จึงใช้เวลาไม่นานในการที่จะเข้าสู่ศูนย์กลางเมืองและจากกระแสรายที่อยู่อาศัยออกมาสู่ชานเมืองกันมากขึ้นของคนเมือง ทำให้พื้นที่ชานเมืองในปัจจุบันเป็นที่หมายตาของเจ้าของกิจการขยายตามออกมาเพื่อรองรับผู้อยู่อาศัยในละแวกนี้

ด้านเศรษฐกิจ

- จากการที่พื้นที่ย่านบางกะปิเป็นพื้นที่ชานเมือง ทำให้ราคาที่ดินและค่าเช่าที่ดินราคาไม่สูงมากนักเมื่อเทียบกับพื้นที่ในเมือง สามารถเลือกที่ตั้งได้ ซึ่งส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบกิจกรรมการค้าภายในพื้นที่นี้ได้ง่ายขึ้น(ที่ตั้งศูนย์กลางเมือง มักจะหายากและราคาแพง)

ด้านสังคม

- จำนวนประชากรในย่านบางกะปินั้นถือได้ว่าเป็นย่านที่มีประชากรอาศัยอยู่อย่างหนาแน่น ซึ่งประชากร(ลูกค้า)เป็นปัจจัยสำคัญในการเลือกที่ตั้งของผู้ประกอบการในอันดับต้นๆ
- ลักษณะประชากร จะเป็นกลุ่มเป้าหมายของร้านค้าปลีกขนาดใหญ่ ซึ่งภายในพื้นที่ย่านบางกะปินั้นจะเป็นพื้นที่ที่มีสถานศึกษา สำนักงานและบริษัทตั้งอยู่มาก ทำให้สามารถดึงดูดลูกค้าที่อยู่ในวัยที่มีกำลังซื้อสูงให้เข้ามาใช้บริการได้มาก

- จากค่านิยมสมัยใหม่ที่ผู้คนนิยมจับจ่ายซื้อของจากห้างค้าปลีกสมัยใหม่ ซึ่งมีความสะดวกสบายและเป็นที่พักผ่อนหย่อนใจ ซึ่งผู้บริโภคถือว่าเป็นอีกทางเลือกหนึ่งในการจับจ่ายซื้อสินค้า ทำให้ผู้คนนิยมที่จะใช้บริการร้านค้าปลีกขนาดใหญ่มากขึ้น

เมื่อย่านบางกะปินั้นมีความได้เปรียบทางด้านศักยภาพของพื้นที่ ทำให้พื้นที่ในย่านนี้เป็นพื้นที่ที่หมายตาในการลงทุนในเรื่องของการค้าและบริการเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะในเรื่องของศูนย์การค้าและร้านค้าปลีกขนาดใหญ่ โดยจะเห็นได้จากจำนวนของศูนย์การค้าและร้านค้าปลีกขนาดใหญ่ในย่านนี้ ซึ่งมีถึง 7 แห่ง โดยแบ่งเป็นร้านค้าปลีกขนาดใหญ่ถึง 3 แห่ง ซึ่งเมื่อดูจากลักษณะที่ตั้งและขนาดของร้านค้าปลีกขนาดใหญ่ในย่านบางกะปินี้แล้วนำมาพิจารณาควบคู่ไปกับทฤษฎีแนวความคิดของ Joseph De Chiara(1969) แล้วจะพบว่าเมื่อดูจากขนาดของร้านค้าปลีกขนาดใหญ่จะพบว่า ร้านค้าปลีกขนาดใหญ่บริเวณนี้จะมีลักษณะเป็นศูนย์การค้าระดับชุมชน (Community Shopping Center) (เทสโก้-โลตัสมีขนาดพื้นที่ประมาณ 20,160 ตารางเมตร แมคโครมีขนาดพื้นที่ประมาณ 17,045 ตารางเมตร) แม้ว่าแมคโครนั้นจะมีผู้เข้าใช้บริการในจำนวนที่น้อยที่สุดในบรรดาร้านค้าปลีกขนาดใหญ่ทั้ง 3 แห่ง เนื่องจากโดยส่วนใหญ่ผู้ที่เข้ามาใช้บริการที่แมคโครนั้นจะเป็นกลุ่มผู้ค้าปลีกรายย่อยที่ต้องการซื้อสินค้าเพื่อนำไปจำหน่ายต่อแต่ในกลุ่มผู้ใช้บริการของโลตัสและบิ๊กซีนั้นส่วนใหญ่แล้วจะเป็นกลุ่มแม่บ้านและบุคคลทั่วไประดับรายได้ปานกลาง

ซึ่งจากการกระจุกตัวของร้านค้าขนาดใหญ่ในลักษณะเช่นนี้ ทำให้ส่งผลกระทบต่อย่านบางกะปิในหลายด้าน โดยเฉพาะกับร้านค้าปลีกขนาดเล็ก ซึ่งนอกจากผลกระทบที่มีต่อร้านค้าปลีกขนาดเล็กที่เห็นได้ชัดแล้วนั้น ยังมีผลกระทบทางด้านอื่นๆอีกด้วย เช่น ความแออัดของผู้คนและการจราจร การสัญจรที่ไม่สะดวก เป็นต้น

6.2 สรุปผลจากการศึกษา

6.2.1 สรุปผลที่ได้จากผู้บริโภค

- เพศของผู้เข้าใช้บริการร้านค้าปลีกขนาดใหญ่นั้นจะเป็นเพศหญิงและเพศชายในจำนวนที่ใกล้เคียงกัน
- ช่วงอายุของผู้ที่เข้ามาใช้บริการร้านค้าปลีกขนาดใหญ่ส่วนใหญ่นั้นจะมีอายุอยู่

ในช่วง 21-40 ปี โดยเป็นลูกค้ากลุ่มวัยรุ่นและทำงานซึ่งเป็นกลุ่มที่มีอำนาจซื้อสินค้ามากกว่ากลุ่มอื่น ๆ

- ผู้ที่เข้ามาใช้บริการร้านค้าปลีกขนาดใหญ่ส่วนใหญ่จะมีอาชีพค้าขาย/กิจการส่วนตัว รองลงมาคือกลุ่มนักเรียน/นักศึกษา รายได้ส่วนตัวของผู้เข้ามาใช้บริการร้านค้าปลีกขนาดใหญ่ส่วนใหญ่จะมีระดับรายได้ระหว่างต่ำกว่า 5,000-10,000 บาท
- ผู้ที่เข้ามาใช้บริการร้านค้าปลีกขนาดใหญ่ย่านบางกะปินั้นส่วนใหญ่จะเป็นคนในพื้นที่คือ เขตบางกะปิและบริเวณเขตใกล้เคียง
- ความถี่ในการเข้ามาใช้บริการภายในหนึ่งสัปดาห์ ส่วนใหญ่ คือ 1-2 ครั้ง ซึ่งโดยส่วนใหญ่จะเป็นวันหยุดเสาร์-อาทิตย์/วันนักขัตฤกษ์
- ลักษณะการเดินทางจะเดินทางจากที่พักอาศัยมายังร้านค้าปลีกขนาดใหญ่ เวลาส่วนใหญ่ที่ผู้บริโภคนิยมเข้ามาใช้บริการร้านค้าปลีกขนาดใหญ่ คือ เวลา 13.00-20.00 น. โดยเดินทางมายังร้านค้าปลีกขนาดใหญ่โดยรถประจำทาง มีระยะทางในการเดินทางมายังร้านค้าปลีกส่วนใหญ่ นั้นคือประมาณ 1 กิโลเมตร เวลาที่ใช้ในการเดินทางส่วนใหญ่ นั้นคือ 15-30 นาที
- สถานที่ซื้อสินค้าอุปโภค/บริโภคก่อนที่จะมีร้านค้าปลีกขนาดใหญ่ภายในพื้นที่ลำดับที่ 1 คือ ร้านค้าปลีกขนาดเล็กและตลาด ต่อมาเมื่อมีร้านค้าปลีกขนาดใหญ่เข้ามาดำเนินกิจการภายในพื้นที่ ผู้บริโภคได้เปลี่ยนไปจับจ่ายซื้อของที่ร้านค้าปลีกขนาดใหญ่เป็นอันดับ 1
- เหตุผลที่เลือกในการเข้ามาใช้บริการในร้านค้าปลีกขนาดใหญ่ลำดับแรก นั้นคือใกล้บ้าน รองลงมาอันดับสองคือสินค้ามีราคาถูก มีให้เลือกมากและหลากหลาย
- วัตถุประสงค์หลักในการเข้ามาใช้บริการร้านค้าปลีกขนาดใหญ่ นั้นอันดับหนึ่งคือ ซื้อสินค้า รองลงมาคือ เดินเล่นพักผ่อนและเพื่อรับประทานอาหาร
- ลักษณะในการซื้อสินค้าส่วนใหญ่ของผู้เข้ามาใช้บริการนั้น การตั้งใจในการเลือกซื้อสินค้าของผู้บริโภคนั้นพบว่าผู้บริโภคส่วนใหญ่ นั้นมักจะซื้อสินค้ามากกว่าที่ตั้งใจบ่อย ซึ่งเมื่อพิจารณาจากเหตุผลของพฤติกรรมนี้จะพบว่า การลดราคาสินค้ามีของแถมนั้นเป็นสาเหตุส่วนใหญ่ของผู้บริโภคในการซื้อสินค้าเกินความตั้งใจ ซึ่งอาจจะเป็นการสร้างนิสัยในการบริโภคเกินความจำเป็นให้กับผู้บริโภค
- ปัญหาที่เกิดขึ้นก่อนที่จะมีร้านค้าปลีกขนาดใหญ่เข้ามาดำเนินกิจการภายในย่านบางกะปิ คือ ปัญหาในเรื่องของที่จอดรถน้อยและยากเนื่องจากพื้นที่โล่งว่างของย่านนี้มีอยู่น้อย แต่หลังจากที่ร้านค้าปลีกขนาดใหญ่เข้ามาดำเนินกิจการปัญหาในเรื่องของความแออัดของผู้คนจึงมาเป็นอันดับหนึ่ง

- ผู้เข้ามาใช้บริการส่วนใหญ่คิดว่าดีที่มีร้านค้าปลีกหลายแห่งในพื้นที่เดียวกัน โดยคิดเป็นร้อยละ 99.24 ส่วนผู้ที่คิดว่าไม่ดีนั้นมีเป็นส่วนน้อยโดยคิดเป็นร้อยละ 0.76

6.2.2 สรุปผลที่ได้จากร้านค้าปลีกขนาดเล็ก

- ปัจจัยในการเลือกที่ตั้งร้านค้าอันดับแรก คือ การที่มีที่ตั้งของร้านค้าอยู่ในย่านชุมชน โดยเงินลงทุนในการค้ำนั้นส่วนใหญ่จะมาจากทุนส่วนตัว

- สถานที่ซื้อสินค้ามาจำหน่ายของร้านค้าปลีกขนาดเล็กก่อนที่จะมีร้านค้าปลีกขนาดใหญ่ในส่วนใหญ่จะเป็นการซื้อของจากทุกแหล่งสินค้าที่สามารถซื้อได้ แต่จากการสำรวจที่ได้จะเห็นได้ว่าความนิยมในการไปเลือกซื้อสินค้ามาจำหน่ายจากร้านค้าปลีกขนาดใหญ่ยังมีจำนวนไม่มากนัก แต่เมื่อหลังจากที่มีร้านค้าปลีกขนาดใหญ่เข้ามาดำเนินกิจการภายในพื้นที่จะพบว่าสถานที่ซื้อสินค้ามาจำหน่ายของร้านค้าปลีกขนาดเล็กหลังจากที่มีร้านค้าปลีกขนาดใหญ่ในส่วนใหญ่ก็ยังคงเป็นการซื้อของจากทุกแหล่งสินค้าที่สามารถซื้อได้ แต่จะเห็นได้ว่าความนิยมในการไปเลือกซื้อสินค้ามาจำหน่ายจากร้านค้าปลีกขนาดใหญ่มีจำนวนเพิ่มขึ้น เนื่องจากราคาที่ใกล้เคียงกันกับแหล่งสินค้าที่ซื้อในอดีตแต่มีความสะดวกสบายในการเลือกซื้อสินค้ามากกว่า

- กลุ่มลูกค้าที่เข้ามาใช้บริการร้านค้าปลีกขนาดเล็กนั้น ส่วนใหญ่จะเป็นทั้งลูกค้าประจำและลูกค้าจร

- สภาพะการค้ำของร้านค้าปลีกขนาดเล็กก่อนที่ร้านค้าปลีกขนาดใหญ่จะเข้ามาลักษณะการค้ำอยู่ในสภาพที่ดีมากแต่พอเมื่อร้านค้าปลีกขนาดใหญ่เข้ามามีบทบาทพบว่าสภาพของการค้ำของร้านค้าปลีกขนาดเล็กนั้นอยู่ในสภาพที่แย่งลง

- ปัญหาในการดำเนินกิจการอันดับหนึ่งของร้านค้าปลีกขนาดเล็กของทุกร้านที่เป็นกลุ่มตัวอย่างนั้นกล่าวว่ายอดขายลดลง

- สาเหตุที่ทำให้เกิดผลกระทบต่อกรดำเนินกิจการของตนอันดับหนึ่งคือ สินค้าของร้านค้าปลีกขนาดใหญ่มีราคาที่ถูกกว่า และในเรื่องของภาพพจน์และชื่อเสียงของร้านค้าปลีกขนาดใหญ่ที่ทำให้ผู้บริโภคมีความเชื่อถือในตัวสินค้าและบริการมากกว่า ปัญหารองลงมาในการดำเนินกิจการของร้านค้าปลีกขนาดเล็กบริเวณย่านบางกะปิ คือ ปัญหาในเรื่องของที่จอดรถ ซึ่งปัญหานี้เป็นข้อเสียเปรียบของร้านค้าปลีกขนาดเล็กอีกสาเหตุหนึ่งที่สำคัญ

- แผนการในการดำเนินกิจการของร้านค้าปลีกขนาดเล็กนั้นส่วนใหญ่กล่าวว่าคงไม่มีการเปลี่ยนแปลงลักษณะการค้ำขาย แต่ก็มีส่วนหนึ่งที่กล่าวว่าคงจำเป็นต้องมีการปรับปรุงร้านค้าให้ทันสมัยขึ้น เพื่อให้ร้านค้าคงอยู่ได้

6.3 สรุปผลกระทบที่มาจากร้านค้าปลีกขนาดใหญ่ที่มีต่อสภาพแวดล้อมชุมชนย่านบางกะปิ

6.3.1 ผลกระทบที่มีต่อร้านค้าปลีกรายย่อย

จากการเข้ามาดำเนินกิจการของร้านค้าปลีกขนาดใหญ่บริเวณย่านบางกะปินั้น ร้านค้าปลีกรายย่อยจะเป็นกลุ่มที่ได้รับผลกระทบโดยตรงมากที่สุด ซึ่งจากการศึกษาจะพบว่าร้านค้าปลีกรายย่อยบริเวณนี้นั้นมีรายได้และยอดขายที่ลดลง เนื่องจากผู้คนหันไปนิยมใช้บริการร้านค้าปลีกขนาดใหญ่กันมากขึ้น เนื่องจากสินค้ามีราคาที่ถูกกว่า มีสินค้าให้เลือกหลากหลายและมีความสะดวกสบายในการเลือกชมสินค้า ทำให้ร้านค้าปลีกขนาดเล็กที่มีทุนน้อยบางรายต้องปิดกิจการลง

6.3.2 ผลกระทบที่มีต่อการจราจร

จากการที่ในแต่ละวันจะมีผู้ที่เดินทางเข้ามาใช้บริการร้านค้าปลีกขนาดใหญ่บริเวณย่านบางกะปิเป็นจำนวนมาก จากการศึกษาก็จะพบว่าโดยส่วนใหญ่ของผู้ที่เดินทางเข้ามาใช้บริการร้านค้าปลีกขนาดใหญ่ย่านบางกะปินั้นจะเดินทางมาโดยรถโดยสารประจำทาง ซึ่งเป็นการเดินทางที่ไม่สร้างปัญหาการจราจรมากนัก แต่จากการสำรวจจะพบว่าสัดส่วนของผู้ที่เดินทางมายังร้านค้าปลีกขนาดใหญ่โดยรถยนต์ส่วนตัวนั้นยังอยู่ในสัดส่วนที่มากอยู่ ประกอบกับปริมาณรถบนถนนสายหลักๆภายในบริเวณนี้ที่มีอยู่เป็นจำนวนมาก เมื่อร้านค้าปลีกขนาดใหญ่เข้ามาดำเนินกิจการจึงทำให้เกิดการสะสมของปริมาณรถของรถของผู้ที่ต้องการเข้าไปใช้บริการและรถที่อยู่บนท้องถนนเพิ่มขึ้น ซึ่งทำให้เกิดการจราจรที่ติดขัดตามมาได้ เนื่องจากการชะลอตัวบริเวณทางเข้า-ออกของร้านค้าปลีกขนาดใหญ่

6.3.3 ผลกระทบด้านความไม่เป็นระเบียบของหาบเร่แผงลอย

จากการที่บริเวณด้านหน้าและบริเวณใกล้เคียงร้านค้าปลีกขนาดใหญ่จะเป็นบริเวณที่มีผู้คนเดินผ่านไปผ่านมาเป็นจำนวนมาก ทำให้พ่อค้าแม่ค้าหาบเร่แผงลอยนิยมที่จะมายึดพื้นที่ด้านหน้าและบริเวณใกล้เคียงร้านค้าปลีกขนาดใหญ่เพื่อตั้งวางขายสินค้า และเนื่องจากพื้นที่บริเวณด้านหน้าของร้านค้าปลีกใหญ่นั้นเป็นพื้นที่ส่วนบุคคล ทำให้เจ้าหน้าที่เทศกิจไม่

สามารถที่จะควบคุมหรือห้ามการวางแผงขายสินค้าของพ่อค้าแม่ค้าหาบเร่แผงลอยได้ ประกอบกับร้านค้าปลีกขนาดใหญ่ยังมีมาตรการที่ไม่รัดกุมเพียงพอในการห้ามไม่ให้หาบเร่แผงลอยเหล่านี้วางแผงขายสินค้าบริเวณด้านหน้า ทำให้เกิดความไม่เป็นระเบียบ ก่อให้เกิดสภาพที่ไม่น่าดูและทำลายทัศนียภาพที่ดีของชุมชนอีกด้วย

6.3.4 ผลกระทบด้านการสัญจร

ปัญหาการสัญจรบนทางเท้าก็เป็นอีกปัญหาหนึ่งที่เกิดขึ้น ซึ่งจากการที่ในแต่ละวันจะมีผู้ที่เข้ามาใช้บริการร้านค้าปลีกขนาดใหญ่เป็นจำนวนมาก ทำให้มีผู้คนสัญจรไป-มาบริเวณทางเดินเท้าเพื่อเข้าไปใช้บริการร้านค้าปลีกขนาดใหญ่มีอยู่เป็นจำนวนมาก แต่เมื่อตรวจสอบสภาพของทางเดินเท้าบริเวณด้านหน้าและบริเวณใกล้เคียงกับร้านค้าปลีกขนาดใหญ่ย่านบางกะปินั้นจะพบว่ามีลักษณะที่คับแคบ โดยมีความกว้างประมาณ 1 เมตร แต่จะมีแผงหาบเร่แผงลอยเข้ามาตั้งวางสินค้าทั้งสองข้างของทางเท้า ทำให้เหลือพื้นที่ในการสัญจรบนทางเดินเท้าไม่ถึง 500 เมตร ประชาชนบางส่วนจึงหลีกเลี่ยงความแออัดดังกล่าวลงไปเดินบนผิวจราจร โดยเฉพาะช่วงเวลาเย็นทางเดินเท้าบริเวณด้านหน้าร้านค้าปลีกขนาดใหญ่ย่านบางกะปินั้นจะไม่สามารถรองรับจำนวนคนได้เพียงพอ ทำให้เกิดการชะลอตัวของรถยนต์และเกิดการติดขัดของการจราจรตามมา นอกจากนี้ยังก่อให้เกิดปัญหาความไม่สะดวกแก่การสัญจรและเกิดความไม่ปลอดภัยแก่ผู้ที่ใช้บริการอีกด้วย

6.3.5 ผลกระทบด้านคุณภาพสิ่งแวดล้อม

จากปริมาณการจราจรที่เพิ่มขึ้นหลังจากที่ร้านค้าปลีกขนาดใหญ่ได้เข้ามาดำเนินกิจการบริเวณย่านบางกะปินี้ นอกจากจะทำให้เกิดปัญหาในเรื่องของการจราจรที่ติดขัดและแออัดเพิ่มขึ้นแล้ว ยังได้ทำให้เกิดผลกระทบด้านสภาวะแวดล้อมเป็นพิษจากฝุ่น คาร์บอน ที่เกิดจากรถยนต์เพิ่มขึ้นตามมามากด้วย ซึ่งจากสถิติเกี่ยวกับสภาวะแวดล้อมที่จัดทำโดยกองควบคุมและจัดการคุณภาพ

สิ่งแวดล้อม ได้ทำการสำรวจคุณภาพอากาศริมเส้นทางจราจรในกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2545-2546 พบว่า บริเวณป้อมตำรวจสี่แยกบางกะปิมีปริมาณฝุ่นละอองและก๊าซคาร์บอนมอนนอกไซด์ที่มาจากควันและท่อไอเสียรถยนต์มีค่าเฉลี่ยที่ปริมาณที่สูงเกือบเท่ากับค่ามาตรฐานคุณภาพอากาศที่สำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติได้กำหนดไว้ ซึ่งจากสภาพพื้นที่บริเวณย่านบางกะปಿನั้นพื้นที่สีเขียวมีอยู่เป็นจำนวนน้อย ทำให้กระบวนการของการกรองอากาศเสียที่เกิดขึ้นมี

ไม่เพียงพอ ก่อผลเสียทางด้านสุขภาพอนามัยของประชาชนที่เข้ามาใช้บริการร้านค้าปลีกขนาดใหญ่ในพื้นที่และต่อประชาชนผู้ที่อาศัยอยู่ในย่านชุมชนที่ตั้งของร้านค้าปลีกขนาดใหญ่และพื้นที่ใกล้เคียงด้วย

จะเห็นได้ว่าแม้ว่าการเข้ามาดำเนินกิจการของร้านค้าปลีกขนาดใหญ่นั้นจะสร้างประโยชน์ให้กับผู้บริโภคทำให้ผู้บริโภคสามารถซื้อสินค้าได้ในราคาที่ถูกลง สามารถที่จะเลือกซื้อสินค้าได้หลากหลายและมีความสะดวกสบาย แต่ในขณะเดียวกันการเข้ามาดำเนินกิจการของร้านค้าปลีกขนาดใหญ่เป็นจำนวนมากในพื้นที่ที่ใกล้เคียงกัน ดังเช่นพื้นที่ย่านบางกะปินี้เอง ได้สร้างผลกระทบให้กับพื้นที่อย่างเห็นได้ชัด ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของการจราจร ความไม่เป็นระเบียบของพื้นที่ ความแออัดในด้านต่างๆที่เกิดขึ้น ซึ่งอาจจะทำให้กล่าวได้ว่าการเข้ามาดำเนินกิจการของร้านค้าปลีกขนาดใหญ่บริเวณย่านบางกะปินี้เป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ย่านบางกะปิต้องประสบกับปัญหาในด้านต่างๆเพิ่มขึ้น ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นช่องว่างทางกฎหมายที่เกิดขึ้นจากการที่ไม่มีการควบคุมขนาดและจำนวนในการก่อสร้างร้านค้าปลีกขนาดใหญ่ ซึ่งหากปล่อยไว้เป็นเช่นนี้จะเป็นการยากต่อการแก้ไขปัญหาในอนาคต

6.4 ข้อเสนอแนะและแนวทางในการแก้ไขปัญหาผลกระทบ

จากการที่ร้านค้าปลีกขนาดใหญ่หลายแห่งได้เข้ามาดำเนินกิจการภายในพื้นที่ย่านบางกะปินี้ ได้ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมชุมชนอย่างเห็นได้ชัดเจน ดังนั้นในการศึกษาคั้งนี้จะเสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหา ดังนี้

6.4.1 ข้อเสนอแนะต่อผลกระทบที่มีต่อร้านค้าปลีกรายย่อย

จากการเข้ามาดำเนินกิจการของร้านค้าปลีกขนาดใหญ่ ในย่านบางกะปินี้ ผู้ที่ได้รับผลกระทบโดยตรงที่สุดเห็นจะเป็นร้านค้าปลีกขนาดเล็กที่ต้องประสบกับปัญหาการขาดทุน ซึ่งในการแก้ไขปัญหาผลกระทบที่เกิดต่อร้านค้าปลีกขนาดเล็ก มีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ภาครัฐควรมีการควบคุมในเรื่องของที่ตั้งและจำนวนร้านค้าปลีกขนาดใหญ่ในจำนวนที่สอดคล้องกับพื้นที่และจำนวนประชากรภายในพื้นที่ และมีการจำกัดเวลาเปิด-ปิด เพื่อช่วยในการลดปัญหาผลกระทบที่จะเกิดกับร้านค้ารายย่อยในชุมชน

2. ร้านค้าปลีกขนาดเล็กและขนาดกลางบริเวณย่านบางกะปิควรมีการปรับปรุงตนเองในทุกด้าน โดยจัดร้านค้าให้สะอาด เป็นระเบียบ เพิ่มสินค้าให้มีความหลากหลายมากขึ้น และให้บริการต่อลูกค้าให้ดีขึ้นกว่าเดิม เพื่อเป็นการดึงดูดผู้บริโภคให้มาใช้บริการเพิ่มขึ้น

3. อาคารศูนย์การค้าขนาดกลางภายในย่านบางกะปิ เช่น ห้างบางกะปิ คอมเพล็กซ์ ห้างซูเปอร์เซฟ ห้างน้อมจิตต์ ควรมีการปรับปรุงสภาพของอาคารให้ดีขึ้นและมีการจัดระเบียบสินค้าให้ดูดีและสะดวกสบาย อาจจะมีการจัดโปรโมชั่นพิเศษในการขายสินค้าราคาถูกลงสำหรับลูกค้าที่เข้ามาใช้บริการ เพื่อเป็นการดึงดูดความสนใจของผู้เข้าใช้บริการให้เข้ามาใช้บริการห้างเหล่านี้ เป็นการกระจายกลุ่มผู้บริโภคไม่ให้ไปกระจุกตัวอยู่ที่ใดที่หนึ่งมากเกินไป

6.4.2 ข้อเสนอแนะต่อผลกระทบที่มีต่อการจราจร

เนื่องจากทำเลที่ตั้งของร้านค้าปลีกขนาดใหญ่ย่านบางกะปินั้นจะกระจุกตัวอยู่บริเวณริมถนนสายหลักคือ ถนนลาดพร้าว นอกจากนี้ยังมีทำเลที่ตั้งอยู่ใกล้บริเวณสี่แยกอีกด้วย และในแต่ละวันจะมีผู้เข้ามาใช้บริการร้านค้าปลีกขนาดใหญ่ในพื้นที่นี้เป็นจำนวนมากทั้งจากคนในพื้นที่และคนนอกพื้นที่ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ถือว่าเป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดปัญหาการจราจรตามมา โดยในส่วนของข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาการจราจรมีดังนี้

1. จัดระเบียบเส้นทางการสัญจรบริเวณหน้าห้างโลตัสใหม่ เนื่องจากทำเลที่ตั้งของห้างโลตัสนั้นจะมีที่ตั้งอยู่บริเวณที่ใกล้เคียงกับสามแยกบางกะปิ ทำให้รถยนต์ที่ออกมาจากห้างที่ต้องการเลี้ยวขวาเข้าสู่ถนนศรีนครินทร์ต้องรืบทัดช่องทางถนนจากด้านซ้ายออกมาช่องทางด้านขวาอย่างกระชั้นชิด ทำให้เกิดอุบัติเหตุหลายครั้ง โดยวางกรวยบังคับเส้นทางให้รถที่ออกจากห้างโลตัสที่ต้องการเข้าสู่ถนนศรีนครินทร์ให้เลี้ยวซ้ายไปกลับรถบริเวณถนนนวมินทร์หรือทางห้างปรับปรุงและปรับเส้นทางถนนทางด้านหลังห้างเพื่อให้สามารถทะลุออกไปเส้นทางอื่นอีกได้ (แผนที่ที่ 6.1)คือ

1. เส้นทางด้านหลังห้างออกทางด้านขวาเพื่อเข้าสู่ซอยนวมินทร์ซอย 1 เพื่อออกสู่ถนนนวมินทร์

2. เส้นทางด้านหลังห้างออกทางด้านซ้ายข้ามคลองอ้ายหนิงเพื่อเข้าสู่ถนนแสบปีแลนด์สาย 2 เพื่อออกสู่ถนนลาดพร้าว

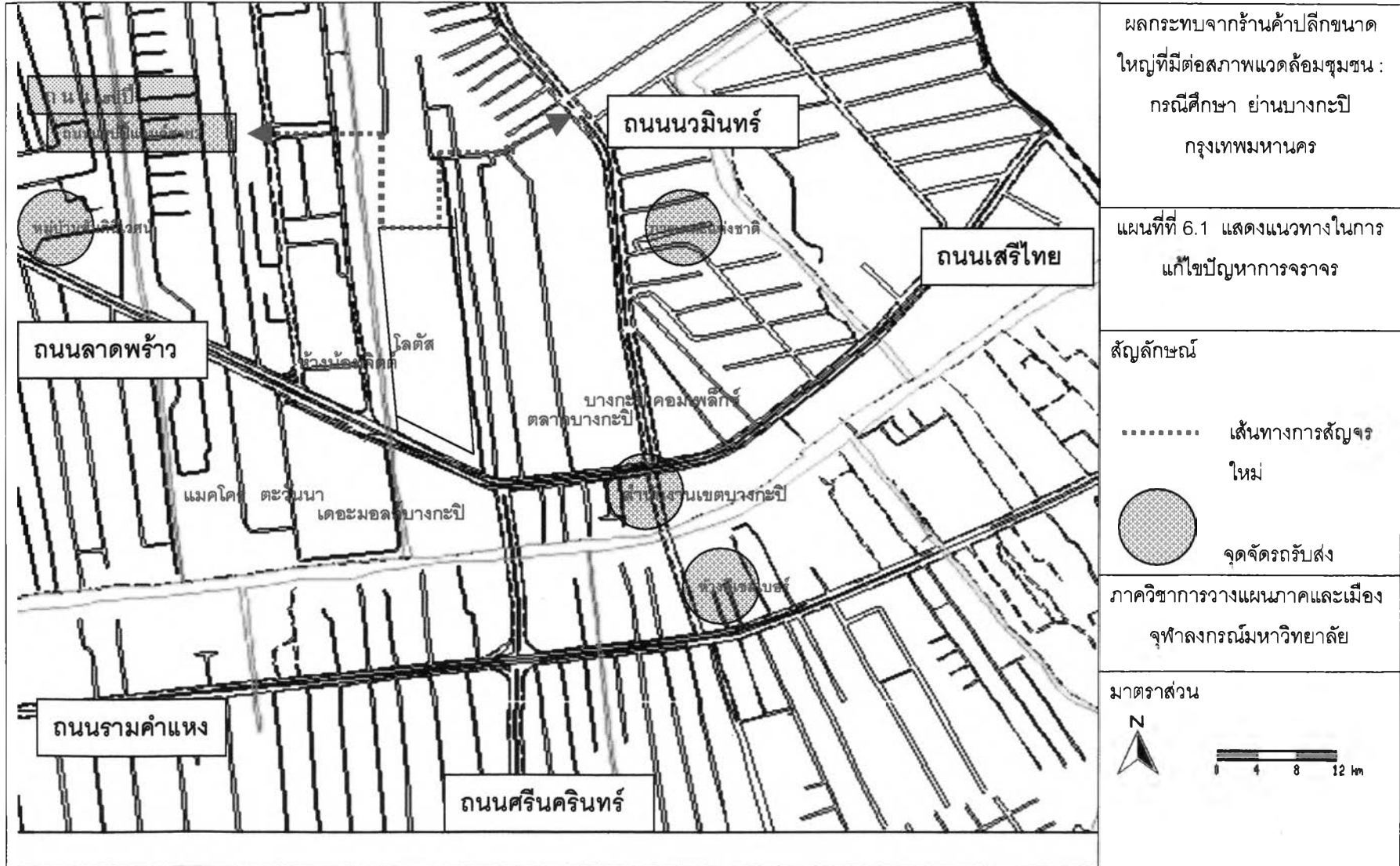
2. จัดที่จอดรถสาธารณะไว้สำหรับบริการลูกค้า โดยอาจจะใช้พื้นที่โล่งว่างบริเวณห้าง

ดีเซมเบอร์เก่า บริเวณสำนักงานเขตบางกะปิ บริเวณด้านหน้าหมู่บ้านสันตินิเวศน์หรือบริเวณการเคหะแห่งชาติและทางร้านค้าปลีกขนาดใหญ่ทั้ง 3 ร่วมกันจัดรถรับ-ส่งผู้ที่จะมาใช้บริการเพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนที่มาใช้บริการและเป็นการช่วยลดปริมาณรถยนต์ที่จะเข้ามาในพื้นที่ได้อีกทางหนึ่ง

3. ขอความร่วมมือในแต่ละร้านค้าปลีกขนาดใหญ่ให้จัดเจ้าหน้าที่ในการจัดระเบียบและดูแลการจราจรบริเวณด้านหน้าทางเข้า-ออก เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกให้กับผู้ที่เข้ามาใช้บริการและเป็นการช่วยลดปัญหาการจราจรติดขัดได้ในระดับหนึ่ง

6.4.3 ข้อเสนอแนะต่อผลกระทบด้านความไม่เป็นระเบียบของหาบเร่แผงลอย

1. จัดระเบียบหาบเร่ แผงลอย บริเวณหน้าห้างและพื้นที่บริเวณใกล้เคียงให้เป็นระเบียบ โดยจัดแนวเขตในการตั้งแผง เพื่อไม่ให้เกิดการลู่กล้าทางเดินเท้า
2. ร้านค้าปลีกขนาดใหญ่อาจจะจัดพื้นที่ด้านหน้าเพื่อให้นักกลุ่มหาบเร่แผงลอยเข้ามาขายสินค้าในบริเวณที่กำหนดไว้ให้โดยการจัดทำเป็นแผงหรือรถเข็นให้เป็นสัดส่วนและอยู่ในลักษณะเดียวกัน หรือมีสีสັນที่สวยงาม เพื่อความเป็นระเบียบและสวยงาม
3. มีการรณรงค์ให้พ่อค้าแม่ค้าหาบเร่แผงลอยที่เข้ามาตั้งขายสินค้าบริเวณด้านหน้าร้านค้าปลีกขนาดใหญ่และบริเวณพื้นที่ต่อเนื่องให้มีจิตสำนึกในการดูแลพื้นที่บริเวณที่ตนขายของ ร่วมมือกันในการขายของอย่างเป็นระเบียบและปฏิบัติตามกฎและช่วยกันดูแลรักษาความสะอาดพื้นที่

6.4.4 ข้อเสนอแนะต่อผลกระทบด้านการสัญจร

1. ปรับปรุงทางเดินเท้าและสภาพภูมิทัศน์ของทางเดินด้านหน้าและโดยรอบร้านค้าปลีกขนาดใหญ่ โดยเฉพาะบริเวณเทสโก้-โลตัส สืบเนื่องไปถึงบริเวณหน้าห้างน้อมจิตต์ และบริเวณห้างตะวันนาสืบเนื่องไปจนถึงห้างแมคโคร และห้างบิ๊กซี โดยทำทางเดินให้กว้างขึ้นและจัดให้มีความร่มรื่นโดยมีการปลูกต้นไม้บริเวณทางเดิน มีม้านั่งและถังขยะวางอยู่เป็นระยะ ซึ่งเป็นการปรับทัศนียภาพริมทางเดินให้ดูดีและมีความปลอดภัย เนื่องจากเมื่อมีพื้นที่ทางเดินเท้าเพิ่มขึ้น คนก็จะลงมาเดินริมถนนน้อยลง

2. เชื่อมทางสะพานลอยเข้าห้างให้ถึงกันระหว่างเทสโก้-โลตัส ห้างน้อมจิตต์ เดอะมอลล์ บางกะปิ และห้างแมคโครเพื่ออำนวยความสะดวกและความปลอดภัยให้กับผู้คนที่เข้ามาใช้บริการ เพื่อที่ไม่ต้องลงไปเดินริมถนน โดยอาศัยความร่วมมือจากห้างทั้ง 4 ร่วมกันจัดทำสะพานลอยที่สามารถเชื่อมต่อถึงกันได้ เพื่อความสะดวกและความปลอดภัยของผู้ที่ต้องการเข้าไปใช้บริการห้างเหล่านั้น

3. ซ่อมแซมปรับปรุงสภาพทางเดินเท้าบริเวณต่อเนื่องที่จะไปสู่ร้านค้าปลีกขนาดใหญ่ โดยขอความร่วมมือจากร้านค้าปลีกขนาดใหญ่ในการปรับปรุงสภาพทางเดินเท้าให้อยู่ในสภาพที่ดีขึ้น เนื่องจากในปัจจุบันทางเดินเท้าบริเวณด้านหน้าศูนย์การค้าและร้านค้าปลีกขนาดใหญ่ย่านบางกะปิมีลักษณะที่คับแคบและชำรุดเป็นหลุมเป็นบ่อ ทำให้เป็นอุปสรรคต่อการสัญจรของประชาชน

6.4.5 ข้อเสนอแนะต่อผลกระทบด้านคุณภาพสิ่งแวดล้อม

1. มีมาตรการกำหนดและสนับสนุนให้ร้านค้าปลีกขนาดใหญ่ต้องมีการแบ่งส่วนของพื้นที่บางส่วนของตนในการสร้างสวนหย่อมปลูกต้นไม้เพื่อให้ความร่มรื่นกับพื้นที่ด้านหน้าและบริเวณใกล้เคียง และเป็นการช่วยลดปัญหามลภาวะเป็นพิษได้ทางอ้อมอีกด้วย เนื่องจากบริเวณย่านบางกะปಿನี้จะเป็นบริเวณที่มีพื้นที่สีเขียวน้อยมาก

2. มีมาตรการในการจัดตั้งจุดตรวจสอบคุณภาพอากาศและเสียงบริเวณด้านหน้าหรือบริเวณใกล้เคียงกับศูนย์การค้าและร้านค้าปลีกขนาดใหญ่ มีโทษจับหรือปรับสำหรับรถยนต์ที่ทำให้เกิดมลภาวะเป็นพิษ เพื่อให้ผู้ที่ผ่านไปมาหรือผู้ที่เข้ามาใช้บริการได้ตระหนักถึงปัญหามลภาวะที่เกิดขึ้น

3. ร้านค้าปลีกขนาดใหญ่ช่วยกันรณรงค์ให้ผู้ที่ต้องการเข้ามาใช้บริการให้ใช้บริการรถรับ-ส่งที่ทางร้านค้าจัดไว้ให้ เพื่อเป็นการลดปริมาณรถยนต์ที่จะเข้ามาในพื้นที่และเป็นการช่วยลดมลภาวะเป็นพิษได้อีกทางหนึ่ง
4. ร้านค้าปลีกขนาดใหญ่ร่วมกันรณรงค์ให้รถของลูกค้าที่เข้ามาใช้บริการหรือรถรับจ้างที่มาจอดรอรับลูกค้าบริเวณด้านในและด้านหน้าของร้านค้าปลีกขนาดใหญ่ ดับเครื่องยนต์ขณะที่รอเพื่อช่วยลดมลภาวะ

6.5 ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาในครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาถึงผลกระทบของร้านค้าปลีกขนาดใหญ่ในพื้นที่อื่นๆที่กำลังประสบกับปัญหาผลกระทบในด้านต่างๆเพื่อเป็นกรณีตัวอย่างและเป็นแนวทางให้กับพื้นที่อื่นๆเพื่อเป็นการป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้นในภายหลังและควรมีการศึกษาถึงรายละเอียดในด้านของบทบาทของพื้นที่ที่มีความเหมาะสมในการตั้งร้านค้าปลีกขนาดใหญ่โดยคำนึงถึง ขนาด จำนวนและการรองรับการให้บริการของผู้คนในพื้นที่เพื่อเป็นการป้องกันปัญหาในเรื่องของการกระจุกตัวของร้านค้าปลีกขนาดใหญ่ในพื้นที่ต่างๆด้วย เป็นต้น